

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Dln, mesečno, če se sprejema list v upravi, naroč-
nina 4 Dln, na dom in po pošti dostavljen list 5 Dln. Celoletna naroč-
nina 50 Dln, polletna 25 Dln, četrtletna 13 Dln. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Nemčiji se polagoma odpirajo oči

„Germania“ zahteva, naj se vendar enkrat preneha s „fehtarenjem“ —
Pomagajmo si sami — Tragika Viljemove vzgoje „gosposkega naroda“

Berlin, 2. avgusta. tg. Posvetovanja kabineta ne bodo nadaljevala prihodnje dni, pri čemer bodo pritegnili k posvetovanju razne voditelje gospodarskega življenja. Težišče finančno-političnih razprav pa bo najprej Bazel, kjer bo jutri seja generalnega sveta Mednarodne reparacijske banke. Predsednik nemške državne banke dr. Luther, se te seje ne bo udeležil, ker je potrebna njegova prisotnost v Berlinu. Kot zastopnik direktorija nemške državne banke je odpotoval v Bazel tajni svetnik Vocke. Na tej seji gre za pripravo v Londonu sklenjene akcije, po kateri naj se kratkoročni inozemski krediti, ki se nahajajo v Nemčiji, polagoma izpremenijo v dolgoročna posojila. Mednarodna reparacijska banka je na predlog londonske konference pred nekaterimi dnevi sestavila poseben odbor, kateremu pripada kot zastopnik Nemčije hamburški bankir Melchior in na katerem naj se odločijo pogoji za izpremenitev teh kreditov v dolgoročna posojila. Generalni svet MRB bo najprej določil, v katerem času naj njegov odbor začne v Berlinu proučevanje. Že pri zadnjih razgovorih v Londonu in posebno pri pogajanjih z angleškima ministroma v Berlinu, se je kazalo vedno jasneje, da je predpogoj priključitve Nemčije k internacionalnemu kreditnemu poslovanju vpostavitve normalnih razmer v Nemčiji sami. Tej svrhi služijo odredbe, ki jih je izdala nemška vlada v soboto o neomejeni obnovitvi bančnega prometa prihodnjo sredo, obenem pa tudi novi devizni red. Ta red je bil potreben zato, da se ne bi začeli navali inozemskih upnikov na nemške banke. Naval domačih vlagateljev se zdi, da ni več nevarna, naval inozemskih upnikov pa bi imel pravzaprav preprečiti konzorcij za moratorij. Ta devizna naredba določa med drugim varnost, da se bodo obrestni in amortizacijski zneski odplačevali tudi dalje, tako da torej inozemski upniki ne bodo oškodovani. S temi najnovejšimi naredbami nemškega kabineta bodo zaenkrat vključeni gospodarski ukrepi nemške vlade.

• • • Berlin, 2. avgusta.

Zelo počasi prehaja v široke ljudske plasti spoznanje, da se je Nemčija skozi deset povojnih let nahajala na napačni poti in da jih je preživela v nekem mrzličnem pijanem deliriju. Viljem II. je tako zastupil svoj narod, da bodo prešli še rodovi, preden bodo izginile zadnje posledice tega otrovanja. Skozi desetletja mu je namreč govoril, da je nekaj posebnega, vzvišenega med vsemi narodi sveta, in da mu je božja Previdnost dala veliko kulturno misijo, da jo vrši na svetu ter da vzgaja civilizirane narode h kulturi in blagostanju. Nemci so naposled začeli verjeti, da so neke vrste »gosposki narode«, zato jih je udarec svetovne vojne zadel tako hudo, zato so tudi bili prepričani, da je poraz nepravilčen, da nemško ljudstvo ne more in ne sme trpeti, in da je naloga vseh narodov sveta, da mu pridejo na pomoč in mu pomagajo do prejšnje veličine. Takih izjav kar mrgoli v glasilu hitlerjancev, »der Völkische Beobachter«. Vsa povojna doba dokazuje isto.

Nemška politika je obstojala v tem, da so neprestano moledevali v inozemstvu za pomoč in za olajšanje bremen, na znotraj pa se vseh deset let ni prav nič storilo, kar bi nezdravo stanje odpravilo. Nemčija je mirno razsipavala denar, kakor nobena druga država v Evropi, pri tem pa pričakovala, da jo bo inozemstvo zalagalo in je bila skrajno zažudena, ko je zadnji mesec inozemstvo na enkrat ustavilo svojo pomoč, in je reklo: pomagaj si naprej sama, potem bomo pa videli. V nemškem tisku je bil dolga leta »Berliner Tageblatt« edini, ki je brezuspešno pridigoval resnico, ki je postala sedaj tako očita. Zadnja kriza je razbistrila tudi nekaj drugih politikov, tako da bomo v zadnji »Germania« naravnost z začetnjem sledečo spoved: »Francoski narod je vsled milijardnih izgub v Rusiji postal tako nezaupen napram inozemstvu, da svojega denarja noče več iz-

ročiti inozemstvu, razen pod najvarnejšimi pogoji. Zato je tudi francoska vlada morala izjaviti na zadnji konferenci v Londonu, da na kakšno dolgoročno posojilo na francoskem trgu ni treba misliti, razen če bi francoska vlada sama posojilo garancirala. Tega pa ona ne more sama brez sorazmerne garancije ameriške in angleške vlade. Ameriki pa ustava prepoveduje garanciranje inozemskih posojil. Na tem se ne da nič izpremeniti. Zato Nemčiji ne preostaja nič drugega, kakor da se zadovolji s tem, kar ima sama in se skuša rešiti s svojimi lastnimi močmi. Nadaljevanje naše dosedanje politike izposojevanja ali »fehtanja« (Pumpwirtschaft) je sploh nemogoče. Mi se nismo poskusili, kaj zamoremo sami; sicer pa inozemstvo na noben način nima kakšne moralne dolžnosti, da nas rešuje. Tega mnenja se moramo otestiti. Bolelo bo sicer, a tako je.«

Lord Kysant, 76 letni ravnatelj angleškega paroplovnege koncerna »Royal Mail« je bil obsojen na 1 leto ječe, ker je izdal ponarejene akcije. Ta proces je na Angleškem povzročil ogromno senzacijo, ker že dolgo vrsto let ni bil noben član zgor-nje zbornice na zatožni klopi.

Litva beži od Nemčije

Litva se hoče nasloniti na Francijo in Anglijo — Pokret za sporazum s Poljsko

Kaunas, julija 1931.

Kulturni boj je ponehal. Do sporazuma še ni prišlo, toda verjetno je, da se bo prizadevanjem msgr. Faidutija posrečilo poravnati vse sporne točke. Vlada sama pa je imela dokaz, da kulturni boj v Litvi, četudi je majhna država, ni zadeva Litve same, ampak stvar, ki je razburila ves kulturni svet in dvignila proti litvanski vladi tudi politična neprijateljstva, ki ji še dolgo časa ne bodo ljuba. Na drugi strani pa se opaša večja delavnost v diplomatičnih krogih. Naš izvoz je v zadnjem mesecu prvič v kratki zgodovini naše države bil pasiven. To je vladne kroge razburilo. Ministri se nahajajo v morskem letovišču Polangas, kjer se vršijo dnevno ministrske seje. Inozemski diplomati se vrstijo v avdijencah. Posebno se je opazilo, da je poljski poslanik bil večkrat zaporedoma pri predsedniku vlade in da prihajajo diplomatski kurirji stalno iz Francije.

Pogajanja med nemško in litvansko vlado, ki naj bi uredila obmejni promet, so se nenadoma prekinila, kar bi značilo, da Litva ne mara preveč intimnih stikov z Nemčijo, ki samo sebe žene v prepad, ampak da bo morala iskati drugod prijateljev, na katere se bo naslanjala. Prej ali slej se bo treba pobotati s Poljsko, kajti če zajame boljševizem Nemčijo, potem se naša država sama ne bo mogla upirati obojestranskemu pritisku od leve in od desne. Naš najbrihtnejši poslanik Sidsikauskas bo kmalu premeščen iz Berlina v Pariz. Litva bo prenesla težišče svoje zunanje politike iz Berlina v Pariz in v London, kjer se bodo uveljavili novi vplivi, ki potiskajo našo državo v sporazumno politiko s Poljsko. Dal Bog, da bi tudi na Poljskem prišli do veljave močje, ki želijo sporazuma z nami ne da bi nas ponižali in ki uvidijo, da se je našemu itak malemu narodu napravila krivica, ko mu je bila iztrgana polovica njegovega ozemlja.

„Nismo še naprodaj za vsako ceno“

Francoski starinarji ponujajo eno milijardo frankov, če Nemčija zastavi svoje umetnine

Pariz, 2. avg. r. Agencija Havas poroča, da se je sestavil v Parizu konzorcij najbogatejših trgovcev z umetninami in starinami z namenom, da ponudi Nemčiji posojilo v višini 1 milijarde frankov. Za garancijo zahteva, da naj se prenesejo začasno v Francijo vse stare umetnine, ki se nahajajo po nemških muzejih. Umetnine bi ostale v Franciji, dokler dolg ne bo povrnjen. Razstavljene bi bile v posebnem paviljonu, ki bi ostal odprt tudi za javnost proti gotovi vstopnini. Konzorcij je baje že sestavil listo slik, katere bi zahteval od Nemčije. K temu poročajo iz Berlina, da je ponudba franco-

skih umetniških krogov napravila najboljši vtis v Nemčiji, samo pogoji se zdijo nesprejemljivi. Tako daleč Nemčija še ni, da bi morala zastavljati svoje umetnine, četudi samo za kratek čas. Mnogo lažje in mnogo raje bo Nemčija pristala na politične garancije, kakor na zahteve te vrste. »Berliner Tageblatt« je celo izjavil, da je moral ugled Nemčije v inozemstvu pasti na sramotno nižino, da si gotovi krogi upajo staviti tako nečaste zahteve na narod, ki je ponosen na svoje kulturne zaklade. »Krivi smo sami te sramote. Dokažimo z delom in s štedljivostjo, da še nismo na prodaj za vsako ceno.«

Predstavka jugosl. vlade v Soliji

Sofija, 2. avgusta. Upravnik jugoslovanskega poslanstva Milanović je večeraj zvečer obiskal bolgarskega ministrskega predsednika in zunanega ministra Malinova. Kakor doznava vaš dopisnik iz merodajnega vira, je ta obisk v zvezi z zadnjimi vestmi o napadu bolgarskih četašev na jugoslovanske železniške objekte v Nišu. Jugoslavija ni podala izrečne demarše, temveč je samo Malinovu predložil material jugoslovanske preiskovalne komisije. Obenem je izrazil upanje, da bo bolgarska vlada ukrenila potrebno, da bo odslej ohranila dobre sosedske odnose. Razgovor se je vršil v prijateljski obliki. Domneva se pa, da bo bolgarska vlada odgovorila, kakor v drugih sličnih primerih, da bo storila vse mogoče, da prepreči take slučaje, da pa ne more biti odgovorna za dogodke, ki se dogajajo na jugoslov. ozemlju.

Nov bolgarski poslanik v Berlinu

Sofija, 2. avgusta. Bolgarska vlada je pri nemški državni vladi prosila za agrement za imenovanje dosedanjega bolgarskega podtajnika Slavčeva-Pomenova za poslanika v Berlinu na mesto odpoklicanega poslanika profesorja Popova. Popov je bil na glasu kot eden najmočnejših mlajših bolgarskih diplomatov. Na težavnem bucareškem mestu se je držal dobro, in je že bil prej enkrat poslanik v Berlinu v času 1922-23.

Edison obolev

Newyork, 2. avgusta. tg. Izumitelj Edison, ki je sedaj star 84 let, je v soboto nenadoma obolev. Zdravniki so prihlteli z letalom. Izdali so bilten, da telesne moči vidno pekaže že 6 tednov. Bolnik je bolan na ledvicah in sladkorni bolezni. Njegovo stanje je resno. Njegova rodbina je zbrana okrog bolniške postelje.

Pomemben dan za Dolenjsko

Otvoritev in blagoslovitev Prosvetnega doma v Novem mestu

Novo mesto, 2. avgusta.

Danes se je tu vršila slovesna otvoritev in blagoslovitev novega prosvetnega doma. V soboto zvečer je prosvetno društvo v Novem mestu vpriporilo v novem domu prekrasno Jurčičevo dramo »Tugomir«, katero so igralci pod režijo gospoda profesorja Potokarja Jožeta podali nad vse pričakovanje lepo. Med odmorom je poklonila mala Sonja Klemenčičeva režiserju, ki je igral obenem tudi naslovno vlogo, krasen šopek.

Danes zjutraj ob 8. se je vršila slovesna otvoritev novega doma. V dvorani novega prosvetnega doma je otvoril v imenu Prosvetne zveze prosvetno zborovanje odvetniški koncipient g. Vebler, ki je poudarjal važnost doma za katoliško prosveto na Dolenjskem in naloge mladine, ki jo čakajo. Nato je govoril dr. Basaj o Katoliški akciji in mladini in poudarjal, da je treba zanesiti v današnje življenje več žive vere in pravega katoliškega čuvstva. Naslednji govornik dr. Stanko Žitko je poudarjal važnost rodne grude za slovenskega fanta in dejal, da tujina nikdar ne nudi tega, kar domača zemlja, na kateri se dajo najti brez škode vse sile, ki pa gredo le v korist slovenstva.

Ob pol 11 je bila v Kapiteljski cerkvi sv. maša, ki jo je daroval prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregor Rožman. Pri maši je pel novomeški pevski zbor »Gorjanci«. Ob pol 12 je g. knezoškof dr. Rožman blagoslovil novi dom ob obilni asistenci duhovščine, potem, ko je zbrano občinstvo

pozdravil g. dr. Ivo Česnik. Med blagoslovitvijo je pevski zbor »Gorjanci« zapel psalm »Ako gospod ne zida hiše«, na koncu pa je zapel državno himno in »Povsod Bog«.

Blagoslovitvi je prisostvovalo mnogo zastopnikov tukajšnjih uradov, kakor okrajni načelnik g. Friderik Loger, namestnik državnega tožilca g. Gustav Barle, sodnika gg. Prijatelj in Durini, gimnazijski ravnatelj g. Ivan Maselj, komandant mesta podpolkovnik Vaelav Dic, zastopniki grške kmetijske šole in zastopniki raznih društev ter korporacij, med njimi zastopniki Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov z zastavo. Velika množica občinstva je napolnila ves trg pred domom.

Blagoslovitvi je sledil prosvetni tabor, ki ga je otvoril dr. Ivo Česnik. Govorila sta dr. Capuder, ki je govoril o pomenu prosvetnih domov, ter urednik »Slovenca« g. Franc Kremžar, ki je govoril o papeževi okrožnici »Rerum novarum«.

Popoldne ob treh se je vršil velik pevski koncert novomeškega pevskega okrožja, pri katerem je sodelovalo 6 odsekov, ki so vsi več ali manj dobro zapeli. Prednačilo je seveda novomeško pevsko društvo »Gorjanci« pod vodstvom pevovodje g. Indovika Puša. Na koncu so združeni pevski zbori pod vodstvom okrožnega pevovodje g. Puša zapeli dve pesmi. Pred peškim nastopom pa je pozdravil zbrano občinstvo predsednik Pevske zveze. Kakor v soboto pri igri, tako je bila tudi pri kon-

certu dvorana novega doma nabito polna. Ta prireditvev je bila do sedaj ena najlepših na Dolenjskem.

Dunajska vremenska napoved: Jasno vreme. Višja temperatura. Krajevne nevihte.

Po povratku »Zeppelin« s severa. Berlinski župa n dr. Sahm častita dr. Eekenerju k posrečeni ekspediciji na skrajni sever.

Usodepolni plebiscit

Katalonija bo odločila usodo španske revolucije — Macia vodja sindikalistov?

Barcelona, 2. avgusta. Ob uri, ko poročam, še niso znani rezultati plebiscita o katalonski avtonomni ustavi. Narod je glasoval v masah. V deželi ni bilo nikakega nemira. Povsod je vladalo svečano razpoloženje, kakor da bi se bilo ljudstvo zavedalo, da si danes kuje svojo bodočnost in da bo današnji dan v veliki meri odločil tudi o bodočnosti španske republike. Kajleto, španskega vprašanja je Katalonija. Vse drugo se pa lažje organiziralo, lažje bi našli formulo za razmerje med cerkvi in državo, lažje agrarno reformo. Ako se pa katalonski problem danes ne reši v smislu plebiscita, je vprašanje, kaj se bo zgodilo s špansko republiko, usodepolno.

Med osrednjo špansko vlado in med proviziorno vlado Katalonije so nastopila nasprotstva, ker je madridska vlada hotela izvesti na celi črti napad na sindikalistične organizacije, ki so posebno

v Kataloniji zelo močne in ki so izvolile polkovnika Macia na čelo katalonske avtonomne vlade. Proti nakani madridske vlade se je dvignil Macia in izjavil, da se na ozemlju Katalonije sindikati ne bodo preganjali. Iz tega sledi paradoksalen položaj, da se mora katalonski vodja opirati na stran, ki hoče ravno zrušiti špansko republiko, da zase reši avtonomijo. Zgodovina bo s zanimivostjo beležila ta čuden slučaj, da se Kataloniji dale avtonomije napol revolucionarne organizacije socialistične internacionale. Vse izgleda tako, kakor da bi revolucionarni sindikalisti zasledovali to taktiko le zaradi tega, da prisilijo popularnega polkovnika Macia, da stopi na čelo vsega državnega sindikalističnega pokreta, ali pa riskirati, da njegova zamisel o avtonomni Kataloniji za vedno propade. Če bi stari Macia prevzel vodstvo sindikalistov, bi pomenilo, tako računajo, neizogibno zmago sindikalističnega pokreta tudi po ostali Španiji.

Špijoni...

Poljska je prenapolnjena sovjetskih špijonov — Izdajstvo domačih propalic

Varšava, 2. avg. Pred par dnevi je bil usmrten poljski major Demkowski, kateremu so dokazali, da je špijiral za sovjetsko Rusijo. Nekoliko dni pred njegovo usmrtno je kar čez noč izginil iz Varšave ruski vojaški ataše Bogoboj in se pojavil zopet v Gdanskem. Poljske oblasti so zato postale še bolj pozorne, razširile so poizvedovanja in odkrile, da je v to umazano afero zapleten tudi inž. Staniszevski, ena najodličnejših osebnosti med poljskimi inženirji. Staniszevskega so nato tajni policisti, ki so bili poslani v Vilno, ponoči v hotelu Bristol aretirali baš v trenutku, ko je mirno in brezskrbno prekladal svoje dokumente. V sosedni sobi se je nahajal pobežli ataše Bogoboj, ki je imel v Vilnu naročen sestanek. Policija je vzela oba s seboj ter konfiscirala veliko dokumentov in orodij, med njimi zelo dragocen fotografski aparat z nekoliko stotinami ključev o poljskih tovarnah in kolodvorih; nato mnogo inozemskega denarja, ter nekaj šifriranih listin. Dan nato je policija aretirala tudi prijatelja Staniszevskega, neko Mihalino Grod, ki je zbirala material ter ga dostavljala inženjerju. Vsi trije se nahajajo sedaj tukaj v Varšavi in čakajo na sodno razpravo.

Toda vse izgleda, da škandala še ne bo konec in da je mnogo drugih odličnih oseb v nevarnosti, da ne pridejo v sodno preiskavo. Inž. Staniszevski, ki je voditelj špijske bande, ima za seboj zelo razburljivo prošlost. Star je 47 let in izhaja iz delavske družine v Sosnovicah. Njegov oče, ključavničar po poklicu, se je že pridno udeleževal podzemeljskega pokreta ruskih nihilističnih agitatorjev, ki je bil zaradi tega tudi poslan v Sibirijo. Sin se je učil ključavničarskega posla v isti tovarni in se je že s 15. leti udinjal nihilistom, kjer

se je odlikoval z izvanredno duhovitostjo in predrznostjo. Večkrat je že ušel policijskim oblastem, se klatil okrog po Moravskem, v Belgiji in v Franciji, se preživljal včasih od dela, včasih od goljufije, ter se naposled znašel v Angliji, kjer ga je čakala velika sreča. Iznašel je namreč mali aparat, ki je izboljšal delovanje strojnih pušk. Iznajdbo mu je odkupila za visoke denarje angleška vlada, njega pa postavila za vodjo novoustanovljene tovarne. Po vojni se je kot bogataš vrnil nazaj v osvobojeno Poljsko. Vlogo, ki jo je igral v gospodarskih krogih, je bila v marsičem odločilna. Pohlep po denarju in po časteh ga je spravila v zvezo s sovjetskimi špijoni, kjer je od dne do dne bolj propadal.

Dve leti je stalno sodeloval z ruskim vojaškim atašejem Bogobojem. Tudi v Angliji je poizkušal svojo srečo pri družbi Vickers, toda angleška tajna policija ga je kmalu odkrila in ga je izgnala, ter seveda poslala informacije poljskim oblastem. Pri prvem zaslišanju je Staniszevski priznal, da je predal ruskemu atašeu do cela vse slike poljskih tovarn, mnogo statističnega materiala iz vojne industrije in o obsejnih obrambnih postojankah. Poljskim političnim krogom se je zadnje tedne zdelo neverjetno, da so sovjeti tako točno informirani o poljskih vojaških zadevah in da celo vedo, kaj se dogaja pri poljskem generalnem štabu. Nato se je izvršila aretacija majorja Demkovskega in slednji inženjerja ter njegove mlade sotrudnice. V prihodnjih dneh pričakujejo zopet nekaj senzacijskih aretacij, ki bodo dokazale, kako prenapolnjena je bila Poljska z ruskimi špijoni, ne da bi se bila tega zavedala.

Grof Bethlen o gospodarskem stanju in zunanjem položaju Madjarske

Budimpešta, 2. avgusta. AA. Korbiro poroča: Ob sklepu generalne debate o zakonskem načrtu za finančno pooblastitev vlade v svrhu preprečitve finančne krize, je imel predsednik vlade grof Bethlen govor, v katerem je med drugim opozoril na to, da so vlade tudi v drugih državah sprejele enake ukrepe, ker smatrajo, da je koristno za vse države izdati izredne uredbe in predpise, da se prepreči finančna kriza. Madjarska vlada je stremela za tem, da se izvedejo nekateri proračunski prihranki, zlasti glede na okolnost, da je madjarski proračun prekorčil za 440 milijonov pengov proračunski načrt, ki ga je izdelal komisar Društva narodov Smith. Zdaj bi bilo potrebno, da se povečajo davki ali pa znižajo plače uradnikov. Madjarska vlada dozdaj ni iskala inozemskega posojila, ker je gospodarski položaj povsod na svetu neugoden.

Glede madjarske zunanje politike v zvezi z gospodarskim in finančnim položajem, je grof Bethlen mnenja, da prijateljstvo Madjarske z Italijo nikakor ne dela težav Madjarski pri odnosih z drugimi državami. Dobri odnosi z Italijo nikakor ne nasprotujejo dobrim odnosom s Francijo. Italija nikdar ni Madjarski priporočala, naj svoje odnose s Francijo zanemari. Razmerje med Francijo in Madjarsko je od leta do leta boljše in grof Bethlen je prepričan, da se bo še bolj popravilo. Madjarska vlada si želi prijateljskih zvez tudi z vsemi sosednimi državami in z večjimi industrijskimi državami, ki predstavljajo tržišče za kmetijske pridelke Madjarske. Na koncu je grof Bethlen izrazil upanje, da se bodo po sklenitvi trgovinskih pogodb kmalu začutile ugodne posledice za madjarsko gospodarstvo.

pretresali pa so tudi druga aktualna vprašanja. O tem razgovoru piše moskovski list »Večernaja Moskva« v izviru takole:

Književnik M. Kazakov je v teku razgovora omenil anketo, ki so jo priredili zapadnoevropski književniki o tem, kakšno linijo bi zavzeli, če bi kakšna država napadla Sovjetsko Rusijo, in vprašal Shawa: »Kaj pomeni Vaš stavek: Gotovo me bodo obesili.« Shaw je ta svoj stavek, ki ga je svoječasnno izpregovoril, dopolnil takole: »Za časa preteklih vojn se nisem nikoli bal govoriti resnice. Gotovo se tudi v slučaju vojne med Anglijo in SSSR ne bi v tem oziru spremenil. Radi tega bi me seveda iz »rodoljubnih razlogov« obesili. Za eno pa vsekakor ne morem jamčiti: Morda bi me obesili, morda pa ustrčili; toda proti Rusiji se ni mogoče boriti in vi se nimate ničesar bati. V takem slučaju se je treba spomniti Cromwellovih besed, ki jih je spregovoril Angležem: Zaupajte v Boga, toda smodnik naj Vam bo vedno suh!

O sodelovanju Anglije v morebitni intervenciji proti SSSR, je Shaw dejal: »Churchill je vrgel 100 milijonov rubljev, da je pomagal protirevolucionarnemu. Nadaljnjih poskusov revolucije ni bilo mogoče več vršiti, ker je bil delavski razred odločno proti temu. Ne bi bilo slabo, če bi Churchilla poklicali v Rusijo in zastavili vprašanje iz te teme.«

Na vprašanje, kdaj bo zopet obiskal Rusijo, je Shaw odgovoril: »Sami ste mi onemogočili povratek. Bili ste z menoj tako laskavi in prijazni, da se kar bojim, da mi boste drugič, ko bi zopet prišel, dejali: Že spet je tu Shaw! Čemu ga le vrag nosi sem?! Jaz sem dramatik in se bojim neuspeha. Če bi prišel še drugič, bi se neuspeh gotovo pokazal.«

Sramota nemškega nacionalizma

Hitler že bežal v Italijo — „Se nikdar nisem bil tako srečen“ pravi Hitler, ko je domovina v največji bedi

Berlin, 2. avgusta. Listi poročajo veselo zanimivosti in doživljaje nemškega nacionalističnega voditelja Hitlerja, ki je samega sebe krstil za »največjo politično glavo Nemčije«. Hitlerjanci so organizirani kakor armada. Imajo svojega vrhovnega poveljnika, svoj generalni štab z načelnikom štaba, svoje divizije z generali in stotniki. Pretekli teden, ko je položaj Nemčije izgledal najbolj temno in ko se je notranje ministrstvo že pečalo z možnostjo, da razpusti Hitlerjevo organizacijo, ki je največja ovira za konsolidiranje Nemčije, jo je seveda Hitler po zgledu vseh prenapetih nacionalistov vseh dežela takoj začel pobirati proti italijanski meji, kamor se je že pred letom zatekel zloglasni major Pabst v »Izgnanstvo«. Italija je postala eldorado za izgnane ali preplašene nacionaliste. Na begu je tik pred mejo dohitel strahopetega Hitlerja njegov »šef generalnega štaba« in ga s trudom spravil zopet nazaj v Monakovo, češ, da ne obstaja nobena nevarnost za njegovo življenje. Sedaj seveda zanika svoj sramotni beg, o katerem pa ne obstoja noben dvom več.

Ko se Hitlerju podrejeni nacionalistični vodje

prispeli v Monakovo, da se prepričajo, kaj in koliko je resnice na njegovem begu, so Hitlerja našli pri najboljši volji. Nikdar, tako je rekel, nikdar še ni bil tako dobre volje in tako razpoložen, da, srečen, brezmejno srečen, kakor prav sedaj. Nemški listi pristavljajo, da je obnašanje Hitlerja značilno. Kakor hitro se pojavlja najmanjša nevarnost, hoče spraviti najprej samega sebe na varno. In ko je domovina v največji bedi, ko se vse podira in ko povsod pada zaupanje v bodočnost, ko število brezposelnih narašča v milijone in ko proti nemškemu narodu denarna katastrofa, ima on pogum hvaliti se pred javnostjo, da je zadovoljen in srečen. »Vossische Zeitung« piše, da je sramota za nemški narod, da so iz njega izšli tako grdi značaji in pristavljajo, da so bili prenapeti nacionalisti in hujskači vedno najslabši patrioti, ker so vedno odpovedali, kadar je domovina potrebovala največ pomoči. Patriotizem, tako končuje list, je čednost, trdno ukoreninjena v duši, ki preživi največje krize in zahteva ter tudi dobi največje žrtve, ne pa krinka, katere se nalakne, kadar je konjunktura dobra in ki se sname, kadar je treba za domovino kaj žrtvovati.

„Germania“ o Brüningovem potovanju v Rim

Berlin, 2. avgusta. tg. O potovanju dr. Brüninga in dr. Curtiusa v Rim piše »Germania«: Gre za prijateljsko nemško-italijansko sporazumevanje, ki je dobilo iniciativo iz Rima in so ga v Berlinu toplo pozdravili. Srečna vloga, ki jo je igrala Italija o priliki pogajanj o Hooverjevem moratoriju, in razumevanje, ki so ga pokazali italijanski vladni krogi in javnost v Italiji za nemške gospodarske težkoče, daje upanje, da bodo rimski razgovori plodonosni. Tudi v vprašanju razorožitve ima Italija besedo in že Stimsonovo bivanje v Rimu je

služilo v prvi vrsti temu, da dožene stališče Italije k temu vprašanju. Priprave za razorožitveno konferenco v Zenevi že same zahtevajo italijansko-nemške stike. Pri tem bo pri tem sestanku tudi vsebina francoske in poljske note o razorožitvi. Morda se bo pri tem sestanku našla tudi priložnost spoznati stališče oficijelne Italije k znamenitim izjavam Scialoja pred haaškim razsodiščem. Razen tega je tudi mogoče, da se bo pospešilo zunanje obeležje nemško-italijanskih odnosov, ki so bili v preteklih letih večkrat skaljeni in napeti.

Smrtna nesreča na Dobraču

Celovec, 2. avg. (Telef.)

Včeraj so se podali trije dunajski dijaki na Dobrač. Odsli so rano v jutro iz dijaške feriale kolonije v Ločah na Blaškem jezeru in sta hotela doseči Dobrač od strani Podklostra. Pot je nevarna posebno za neizkušene turiste. Na sredi poto sta izgubila markacijo in sta zaslala med skalami. Pri tej priliki je poljski rojak Ludvik Perimovski zašel na rob skale in strmoglavil v globočino kakih 50 metrov globok. Eden med njimi je nato splezal k težko ranjenemu, drugi pa je se je podal v dolino iskat pomoči. Privedel je seboj okrajnega zdravnika dr. Pečarja in inspektorja Sternica, katerima se je pridružil še gorski voditelj Mašej. Po dolgotrajnem trudnem delu se je reševalni

skupini posrečilo priti do ponesrečenca ter ga s največji življenjski nevarnosti spraviti v dolino. Dijak je podlegel poškodbam.

Smola letalcev

Moskva, 2. avgusta. tg. Ameriška letalca Pangborn in Hendorn, ki sta prvotno nameravala polet brez pristanka od Newyorka do Moskve, sta morala že v Angliji radi megle pristati. Tudi pozneje sta se morala boriti z raznimi težkočami. Svojeemu prvotnemu načrtu sta se odrekla in hotela sedaj poskusiti nov hitrostni rekord za polet okoli sveta. Pretekli petek sta zapustila Moskvo in skušala priti ob sibirski železnici preko Irkutska in Habarovskega v Aljasko, od tam pa zopet v Newyork. Ko sta letela čez Ural, sta zopet morala pristati pri Džetigarju 230 km od Kuštana v Kazakstanu.

Gasilski dnevi v Mariboru

Skupščina Jugoslovanske gasilske zveze

Maribor, 2. avgusta.

Po večerajšnjih temeljnih pretresanjih in razpravah v starešinstvu in zveznem odboru in posameznih odelkih se je vršil danes dopolne v Kazinski dvorani občini zbor Jugoslovanske gasilske zveze, ki je nudil sliko izredno visoke bilance humanitarnega in požrtvovalnega delovanja slovenskih gasilcev. Na današnji skupščini je prišla do polnega izraza prislovična slovenska strumnost v disciplini v naših gasilskih vrstah.

Skupščino je ob napovedani uri otvoril s primernim nagovorom starosta G. Turk. G. podstarosta Musek je prečital udanostno brzojavko Nj. V. kralju Aleksandru, nadalje pozdravno brzojavko ministrskemu predsedniku generalu P. Živkoviču ter banu dravske banovine g. Marušiču, katere so

bile z navdušenim odobravanjem vseh navzočih sprejete ter takoj odposlane.

Nadalje spominja starosta prisotne člane na pokojnega tovariša Franca Barleta, bivšega starosta in predsednika gasilske zveze. Občnemu zboru je prisostvoval tudi zastopnik bana dravske banovine g. Anton Kristan, ki je v prisrčnih besedah pozdravil navzočne v imenu kr. banske uprave. Poudaril je veliko važnost gasilnih društev, med katerimi ne sme vladati nesoglasje, kakor se to čisto dogaja. Priporočil je tudi, da se ukine zahrbtno vlaganje prošnji pri višjih oblasteh. Nato je sledilo poročilo tajnika in blagajnika, odselca samopomoči in literarno-tehničnega odselca.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor s starostom g. Turkom na čelu.

Juniorsko plavalno prvenstvo na Sušaku

Ilirija dosegla 2. mesto

Danes dopolne so se tekme na Sušaku nadaljevale. Rezultati drugega dne so bili zelo dobri. Doseženi so bili uspehi, ki so skoro enaki mednarodnim rezultatom.

Juniorji 50 m prosto: Vilfan (Primorje) 27:2; Birimiša (Jadran) 28:5; Frič (Ilirija) 28:5.

Juniorke 100 m prosto: Lampret (Ilirija) 1:15; Bradač (Ilirija) 1:21:3; Zupan (Viktorija) 1:23:6.

Juniorji 100 m hrbtno: Vilfan (Prim.) 1:16:1; Marčeta (Viktorija) 1:20; Ciganović (Jug) 1:20:8.

Juniorke 100 m prsno: Wimer (Viktor) 1:32:8; Sever (Ilirija) 1:34:2; Bier (Viktorija) 1:37:7.

Stafeta 4×50 prosto: Jadran 1:27:8; Viktorija 2:00:6; Ilirija 2:02:6.

Juniorke 3×100 mešano: Viktorija 4:29:8; Ilirija 4:30; Viktorija 2:44:3; Ilirija 2.

200 m prosto: Vilfan 2:18:5 (mednarodni rezultati), Brajnovič 2:30:8, Ciganović 2:31:8, Frič 2:34.

Juniorke 50 m prosto: Lampret 33. Medanič 34. Bradač 35.

Juniorji 100 m prsno: Birimiša 1:22:8, Grkinič 1:24:3, Laščari (KSU) 1:26:6.

Juniorke 100 m hrbtno: Wimer 1:29:2, Švarc 1:35:3, Lampret 1:35:8, Sever 1:45:6.

Stafeta 3×100 m mešano: Viktorija 3:54:6, Jug 4:04:8, Concordija 4:09:6.

Končni plasma juniorskega državne prvenstvena tekmovalja: Viktorija 191 točk, Ilirija 115 točk, Jadran (Split) 72 točk, Primorje 59 točk, Jrg (Dubrovnik) 50 točk, Concordija 28 točk, Bob (Belgrad) 8 točk, KSU (Karlovac) 5 točk, Gradjanski (Karlovac) 3 točke in Belgrad 2 točki.

Jugoslavija: Češko-slovaška 2:1 (1:0)

Belgrad, 2. avgusta. r. Današnja meddržavna tekma med reprezentancama Českoslovaške in Jugoslavije je končala z zasluženim zmago jugoslovanske reprezentance 2:1 (1:0). Igra je bila zelo lepa in fair in je Jugoslavija popolnoma sigurno in lahko zmagala z izredno poirtvovalnostjo svojih članov. Prisotnih je bilo 5000 gledalcev, ki so navdušeno pozdravljali zmago Jugoslavije.

Ilirija: Gradjanski 1:1 (1:0)

Zagreb, 2. avg. Danes se je vršila v Zagrebu z velikim zanimanjem pričakovana tekma med ljubljansko Ilirijo in Gradjanskim. S posebnim vladom je pripeljalo 600 prijateljev Ilirije. Prvi polčas

je bil v znamenju lahke premoči Ilirije. V 24. minuti je zabil Ilirija po Lahu prvi gol. Sledili so protinapadi Gr., ki so pa ostali neizbrljeni. Sodnik Knipfer iz Osijeka je prvi polčas odžvižgal predčasno. V drugem polčasu je Gr. najprvo napadel, vendar je Ilirijanska obramba dobro branila. Odjabil je napad za napadom. V 15. minuti Gr. ni izrazil 11 metrovke, ki je bila preostro dosejena. Zoga se je odbila od prečke nazaj v polje. V 29. minuti je Kokotović zabil gol in s tem postavil končni rezultat.

Ilirija je predvedla tako dobro igro, da je bila popolnoma enakovreden nasprotnik Gradjanskemu na njegovih lastnih tleh. Tempo igre je bil ves čas zelo oster. Igralo se je vsekakor zelo fair. Sodnik je bil zelo dober in objektivni. Številni kibici iz Zagreba in predvsem iz Ljubljane so uspeh Ilirije burno pozdravili.

Francis Poincaré, francoski državni podtajnik, je imenovan za francoskega poslanika v Berlinu.

Zakaj Bernard Shaw ne bo šel več v Rusijo

Moskva, 2. avgusta. j. Prihod Bernarda Shawa je poživil javno življenje v Moskvi in Leningradu. O Shawu govore povsod. Pripovedujejo o njem zgodbine in razne anekdote, ki jih je doživel ob priliki svojih srečanj z raznimi sovjetskimi državniki, pišejo dvlistke itd.

Brez dvoma najbolj zanimiv pa je sestanek Bernarda Shawa z leningrajskimi književniki. Sestanek je bil zvezan z banketom na čast Bernarda Shawa in je bil dolg tri ure. Razgovarjali so se o delavskem pokretu, o brezposelnosti na zapadu,

Epohalni izumi Nikole Tesle

Slavni učenjak in izumitelj, Jugoslovčan po rodu, govori o lepši bodočnosti človeka

Ob priliki 75 letnice so našega slavnega rojaka Nikole Tesle v njegovem laboratoriju v New Yorku obiskali časnikarji, katerim je dal o svojih najnovejših izumih sledečo senzacionalno izjavo:

»Ko so pred 50 leti zapeli prvi telefoni, so ljudje buljili v telefonske aparate kot v nekaj nadnaravnega. Danes pa lahko prenašamo človeški glas in sploh zvok brez žice. Če v najbližji bodočnosti bo brezžični razgovor med Evropo in Ameriko nekaj povsem vsakdanjega. Vse to, kar danes doživljamo, je šele

začetek nove sijajne dobe, na katere pragu smo danes.

Televizija je danes že toliko napredovala, da se bodo ljudje čez nekaj mesecev lahko brezžično razgovarjali med seboj in pri tem videli tudi sliko govorečega. Trgovci v Parizu bo govoril in videl svojega stanovskega tovariša v San Franciscu. Človeku se bo zdela, kakor da se razgovarja s kom v njegovi sobi in skoraj ne bo mislil, da je med njima razdalja več sto ali tisoč kilometrov.

Radio se uahaja danes še vedno v povelju. Sedaj preživlja šele svojo detinsko dobo. Toda ni več daleč čas, ko bo lastnik čisto majhnega radioaparata poslušal silno oddaljene koncerte in obnem tudi videl sliko.

Prav lahko se trdi, da je radio največji izum vseh časov in da je obenem največji znanstveni napredek, ki ga je dosegel človeški rod. Toda pri pojmu radio ljudje navadno mislijo le na brezžično telegrafijo in telefonijo. Jaz pa že danes povsem gotovo lahko trdim, da sem iznašel in popolnoma dogotovil tudi

radio, ki bo prenašala električne energije v najoddaljene kraje sveta.

Brezžično prenesena električna energija ne bo dražja od navadne, ki jo prenašamo poton žice.

Od tega novega izuma bo imelo predvsem koristi letalstvo. Letalom ne bo treba več nositi s seboj velike množice bencina, ker bodo lahko črpali svojo električno energijo iz centralne postaje brez ozira na to, kje bodo leteli. Bencina bo postal povsem odveč. Ravno tako se bo s pomočjo

tega brezžičnega toka lahko gibal tudi avtomobil. Javno je, da bo ta izum povzročil praveči prevrat na polju avtomobilstva in letalstva.

Zaradi brezžičnega prenosa električne energije z zemlje na letala in zrakoplove bo omogočen tudi mnogo lažji in hitrejši let, pa tudi vremenske nepravilnosti bodo ostale brez vpliva na letala. Letalo ali zrakoplov bosta letela v največjih višinah z absolutno sigurnostjo. Le na ta način bo omogočen stalni potniški letalski promet med Ameriko in Evropo in med drugimi celinami.

Moj izum pa bo imel za človeštvo še druge velike koristi. Električna razsvetljava bo postala cenejša in bolj praktična. Centrala bo lahko preskrbovala z električno razsvetljavo in kurjavo najoddaljene kraje.

V bližnji bodočnosti bodo povsem izginile žarnice in druge električne svetiljke. Zamenjale jih bodo tako zване vakuum-cevi.

Največjo korist pa bo imelo človeštvo od mojega izuma brezžičnega prenosa električne energije na ta način, ker bo mogoče s pomočjo te energije po mili volji napraviti

umeten dež.

Na izumu umetnega dežja delam že 35 let in sedaj se moji napor kronam s uspehom. S pomočjo ceneno producirane umetnega dežja bo mogoče ogromne puščave pretvoriti v praveči zemeljski raj. Pri kupovanju živeča bodo imeli ljudje mnogo manj težkoč kakor do sedaj. Vsak posedelec na zemeljski obli, pa naj si bo minister ali reven delavec, bo imel v bližnji bodočnosti daleko lepše življenje.

Na koncu svoje vsekakor senzacionalne izjave je Tesla izrazil mnenje, da so na nekaterih bližnjih planetih organska bitja, in ni izključeno, da so tam ljudje, ki so nam morda podobni. Tesla je prepričan, da bo elektrotehnika v doglednem času toliko izpopolnjena, da bodo ljudje lahko stopili v direktno zvezo s prebivalci drugih planetov. Ako so na Marsu človeška bitja, so po Teslinem mnenju mnogo bolj inteligentna kakor mi in imajo mnogo starejšo kulturo in tehniko.

Redno zborovanje LNP

Včeraj dopoldne so v dvorani Delavske zbornice zborovali zastopniki slovenskih nogometnih klubov. Takoj uvodoma moramo poudariti, da takega zborovanja še ni bilo. Skoro vsi sklepi so bili soglasni, kar je za zborovanje nogometnih klubov gotovo edinstveno. Prisostvovali pa so tudi vsi zastopniki veljanih klubov, običajna trgovina s poravnici in to pot odpadla. Sicer je bilo opaziti takoj v začetku, da gre precejšnja večina klubov skupno, ni se pa moglo vedeti ali bo prodrla glavna točka tega zborovanja — reorganizacija prvenstvenega tekmovanja. Situacija je bila v rokah dr. Planinske iz Maribora.

Zborovanje je otvoril predsednik podzveze dr. Rybar in pozdravil navzoče delegate, katerih je bilo 23. Novost je bila tiskano poročilo vseh odborov LNP. Prva debata je bila radi tajskega poročila, v katerega je vstavil tajnik Kurec nekaj napadov, predvsem na »Sportni list« in pa na dnevnike, ki so svoječasno kritizirali delovanje LNP. Zastopnik Hermesa Zupan, kakor tudi dr. Lapajne (Ilirija) sta zahtevala, da naj se omenjeni stavki iz poročila črtajo. Temu so ugovarjali člani LNP. Končno je obveljalo, da ostane zapisnik neizpremenjen. Nato je prišlo na vrsto blagajniško poročilo, o katerem je občni zbor izrekel, da bi bilo lahko boljše. Mnogo debate je bilo tudi zaradi proslave desetletnice, ki je končala z velikim deficitom. Kljub temu pa je bila debata zelo dostojna in je bil podeljen upravi absolutorij s 23 glasovi, trije so se pa vzdržali. Nato so prišli na dnevni red volitve. Tudi tu je bil dosežen popoln sporazum in so bili izvoljeni v upravni odbor trije člani Ilirije. Predsedstvo je ostalo neizpremenjeno, kajti ponovno so bili izvoljeni za podpredsednika Staniko, za tajnika Kurec in za blagajnika Selina. V revizijski odbor pa Bobek, Vitič in Zajec. Ostali odborniki so: Vosparnik, ing. Kuljiš, Friedl, dr. Köstl, ing. Petrič in Josip Pevalek. Do tu je skupščina potekla v polnem redu in sporazumu.

Po končanih volitvah je pa prišlo na dnevni red vprašanje reorganizacije prvenstvenega tekmovanja. Bili so kar trije predlogi, ki so bili v bistvu precej enaki. Vsi so se zavzemali za enoten prvi razred, v katerem naj sodelujejo najmočnejši klubi iz vse Slovenije. Prodra je ideja, ki jo je »Slovenec« še pred letom zastopal. Najbolj so se zavzemali proti uvedbi enotnega razreda manjši klubi. Vsi bi bili radi prvotrazredni, čeprav s svojim znanjem nikakor ne morejo zahtevati imena prvotrazrednosti. Sestala se je posebna komisija, ki je imela nalogo predelati vse tri predloge v enega samega in na, da najde nekak sporazum z manjšimi klubi. Delo tega odbora je trajalo nad pol-druugo uro. Končno je bilo izglasovano, da tvorijo enoten prvi razred klubi Ilirija, Primorje, Maribor, Zelenice, Svoboda (Ljubljana), Atletiki (Celje). Ostali klubi se pa razdelje na drugi razred. S tem sklepom je bilo glavno delo, ki je velikega pomena za slovenski nogomet, končano. Zborovanje je obravnavalo še nekaj manj važnih vprašanj, kakor poskušanje fond itd. S tem, da smo dobili enoten prvi razred, je zagotovljena našemu nogometu boljša bodočnost!

Mednarodni teniški turnir na Bledu

Bled, 2. avg. AA. 31. julija se je začel na Bledu mednarodni teniški turnir pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Turnir se je igral za prvenstvo Bleda in se ga je udeležilo 72 igralcev. Danes so bili odigrani finali, izvemski finale v dublu gospodov. Turnirju je prisostvovalo mnogo odličnih gostov, med njimi ban dr. Marušič in tuji diplomati.

Rezultati finalov so bili: juniorji, sinote: Bojović—Goldman 6:3, 7:5; single gospodov Schäfer—Banfield 6:3, 6:3, 6:2; single dam Schreger—Riboli 2:6, 6:1, 6:2; mešani double Schäfer—Schreger proti Gros—Knežević Lobković 2:6, 6:3, 6:2. — Finale v dublu gospodov se odigra jutri ob 4 popoldne med dvojčicama Schäfer—Radović in Milovanović—Banfield.

Nagrade se razdelje drvi ob 9 v Kazini zmagovalcem združaj odigranih finalov.

Maribor : Svoboda 6:0 (2:0)

Tako žalostnega finala za prvenstvo Slovenije še ni bilo. Na igrišču Primorja je bilo zbranih komaj 100 gledalcev, ki so gledali drugo finalno tekmo med Mariborom in ljubljansko Svobodo. In še ti maloštevilni gledalci niso bili zadovoljni. Kajti eno kakor drugo moštvo je igralo mizerno. Maribor je štedil svoje kosti, zakaj v drugem polčasu ni bilo ničesar drugega videti kot samo, kako so igralci Svobode udarjali po nogah svoje nasprotnike. Takih poizkusov poškodovati soigralca, že dolgo nismo videli. V tako važni tekmi pa že celo ne. Po večerajšnji tekmi lahko rečemo, da je Svoboda s to igro, ki smo jo večeraj videli, za cel razred slabša od Maribora, kateri je igraje dosegel šest golov. Od začetka igre je Maribor pokazal nekaj svojega znanja, videli smo, da Mariborčani

Rudolf Furek iz St. Janža na Dravskem polju. Pri padcu se je težko poškodoval v desni rami. Oba ponesrečenca sta bila prepeljana v splošno bolnišnico.

goje kultiviran nogomet. Videti je bilo par lepih potez in izborna obvladovanje žoge. Maribor spada gotovo med tri najboljše klube Slovenije.

Svoboda se je od začetka vztrajno borila. Ustvarjala je pred golom Maribora opasne situacije, katere pa radi brezglavosti napad ni znal izkoristiti. Proti koncu igre pa ni bilo nobene borbe več, bilo je samo otepavanje po nogah, kar je sodnik g. Šneler mirno gledal in čakal, kdaj bodo koga odnesli težko poškodovanega z igrišča. Zvižgal je samo avte, kote in gole. Vse drugo pa za nje ni obstajalo. Zmaga Maribora je zaslužena.

Strašna tragedija

Pariz, 2. avg. AA. Bivši trgovec Gasel je ubil svojo ženo in tri otroke, nato pa še samega sebe. Sovjeti se zanimajo za Zeppelin na tračnicah

V zadnjem času posvečajo zainteresirani sovjetski krogi resno pozornost tako zvanemu Zeppelinu na tračnicah. V doglednem času nameravajo omenjeno iznajdbo uporabiti na prekosibirski železnici. Proga med Moskvo in Vladivostokom je dolga okrog 8000 km. Navadni vlaki prevozijo to progo v šestih dneh, medtem ko bi je Zeppelin na tračnicah prevozil v 40 urah. Seveda bo treba progo temeljito pripraviti in popraviti, preden bo misliti na kaj takega. To pa bo požrlo precejšnje vsote.

Petelin povzročil padec letala

Te dni se je v bližini Estjerga na Danskem pripetila čudna letalska nesreča, ki je k sreči ostala brez zlih posledic. Mladi danski letalec Arvid Hansen, ki se je nahajal na krožnem poletu nad Dansko, je startal na nekem letališču. Letalo je bilo že kaka dva metra nad zemljo, ko se je nenadoma pred letalom pojavil na tleh petelin. Silen zračni vrtnec, ki ga povzroča vrtenje propelerja, je pograbil petelina s tal in ubogo žival je v naslednjem trenutku propeler povsem razmesaril. Toda tudi propeler se je pri tem razletel na drobne kosce in letalo je strmoglavilo na tla. Ker je bilo letalo še zelo nizko, komaj nekaj metrov nad zemljo, ni pri padcu na zemljo utrpelo nobene škode in tudi letalec je odnesel zdravo kožo.

† V globoki žalosti naznanjamo vsem znancem žalostno vest, da je naš ljubljani, a nesrečni sin in brat

Srebrnič Vladko

ekspozitni akademik
umrl 1. avg. po dolgotrajni, težki boleznici v starosti 30 let v zavetišču Sv. Jožefa v Ljubljani.
Pogreb blagega pokojnika se bo vršil danes 3. avg. ob pol 6 pop. iz hiralnice na Vidovdanski cesti 9 na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana-Vit-Solkani, 2. avg. 1931.

Srebrnič Franc, učitelj v p., oče: Ana, mati: Slavko, brat: Anica, sestra, ter ostalo sorodstvo.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 2. avgusta.

Kakor redno ob takih slučajih, kadar je prvega ali drugega v mesecu in kadar je sobota še povrh tega, je ljubljanska policija tudi v noči na danes prišla nekaj takih, ki so preveč na glas demonstrirali življenjsko radost in preveliko ljubezen do alkohola. Vendar pa so k sreči izostali običajni pretepi in druge surovosti, ki so običajne ob takih priklakah. Drugega opravka, ki bi se zanimal javnost, to noč policija ni imela.

Vsak dan prinese kaj novega, vsak teden dobi Ljubljana novo snov za govorice. Za ta teden je že kar resno grozilo, da bo Ljubljana ob vsaki senzaciji in da ne bo vedela, o čem bi še govorila in razpravljala ves teden. No, pa je rešil situacijo cirkus in njegovi tigri. Kljub dolgočasnosti, ki je v Ljubljani običajna vsako nedeljo, je vendar vladalo za cirkus veliko zanimanje. Samo pogledati je bilo treba k cirkusu in videl si, kako velik entuzijazem je nastal med ljubljancami zaradi prihoda cirkusa.

Ubogi kopalci! Na Iliriji je bilo tako, da so mogli do vode samo najbolj izvežbani sportniki z najboljšimi treniranimi komolci! Da so bile kabine povsod, po vseh kopalščih, kar sta jih dali zasebna in javna inicijativa Ljubljani in okolici, razprodane, to je seveda jasno. Danes, na dan, ko so pasji dnevi na višku, se je jasno videlo, kako šibki, še vedno prešibki sta obe. Ljubljana še vedno potrebuje novih kopalšč!

Sicer pa je le imela današnja nedelja majhno cestno senzacijo. Na ljubljanskih ulicah so se namreč pojavili na konjih kozaki v svojih smelih, fantastično učinkovitih uniforinah. Med to ježo, s katero so delali unifornando za svojo prireditve, so igrali na harmoniko. Njihov nastop je vzbudil med prebivalstvom mnogo zanimanja.

Drugeče pa je bil danes za ljubljance prav prijeten dan: od nikoder nikjer nobenih razburljivih vesti o kakšni večji nesreči, niti motociklisti niso v Ljubljani povzročili nobene, prav tako ne nobene v okolici. Tudi v bolnišnico niso danes sprejeli nobenega poškodovanca. Kaj hočete še več?

Mariborska nedelja

Maribor, 2. avgusta.

Tako je potekla kakor običajno: vedo Mariborčani, kam ob nedeljah. Nekateri navdušeni mariborski planinci so jo mahili celo na Roč, kjer je bilo pri Sv. Miklavžu žegnanje. Sveto mašo je opravil ljubljanski g. župnik Cilenšek. Na popoldanskem sporedu je bilo planinsko rajanje, združeno z velikimi planinskimi slavljem.

V Mariboru se je vršila porcijunkulska pobožnost.

Pri Senici v Tattenbachovi ulici so zborovali orožniški upokojenci ter razpravljali o važnih stanovskih vprašanjih. Občni zbor je vodil društveni predsednik g. Princ. Pri volitvah je bil v glavnem izvoljen dosedanj odbor tukajšnjega društva orožniških upokojencev, ki skrbno posveča svojo pažnjo interesom orožniških upokojencev.

Osnednja današnja mariborska prireditve je bil kongres Jugoslovanske gasilske zveze, o čemer poročamo na drugem mestu. Tudi so se Mariborčani na treh avtobusih odpeljali danes k velikim prireditvam Narodne odbrane v Apačah.

Javna varnost je bila obeležena s sledečimi številkami: 13 aretacij in 15 prijav. — Včeraj je bila aretirana na Glavnem trgu 51-letna Marija Svarc, ker je ponujala nekaterim ljudem vtihotapljeni saharin v nakup. Našlo se je še pri njej 5 škatljice saharina, ki so kajpada bile zaplenjene. Svarc sama pa je bila izročena pristojni oblasti.

Smrtna kosa je zahtevala svojo žrtv. Umrl je namreč v starosti 72 let hišni posestnik in bivši trgovec Jožef Sagaj na Koroški cesti 16. Bil je dober trgovec in plemenit človek, ki je bil splošno čisljan. Pogreb se bo vršil v torek ob 16 iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju. Preostalom naše sožalje.

Nesreča tudi te dni ni mirovala. 5 letni Vilko Sternad, sin sprevodnika drž. žel. v Mariboru, Kejžerjeva ulica, je po nesrečnem naključju padel v apno ter je zadobil opeklino na nogah in na obeh. — S koleša pa je padel 27 letni pomožni kurjač drž. žel.

Albert Jean:

Begunec

Gospa Begus je urejevala in ravnila prte v hotelski omari, ko je vstopil tujec in vprašal: »Imate kakšno prosto vstop?«

Gospa Begus je to vprašanje čula vsak dan dvajsetkrat. Toda plahost, ki se je skrivala v besedah tujca, jo je osupnila in skoro prestrašila.

Mož je bil revno oblečen. Na glavi mu je čepel ponošen klobuk, ves masten in zveržen. Po mečkane blaše so bile na kolenih razcefrane. Na čevljih je viselo strjeno prastaro blato.

Ko je stopil v pisarno, je skrbno zaprl vrata za seboj in boječe napravil nekaj korakov proti oknu. Nato se je za nekaj bipov zazrl na ulico.

Ulica je bila pusta. Na pločniku pred hišo je videl smešno risbo, ki so jo narisali otroci z rdečo kreda. Nedaleč stran je čepelo pet golobov. Neutrudljivo so klujuvali v velik zob, ki je najbrž izpadel kakšnemu staremu konju... V kanal ob pločniku se je zlivl tenak curek vode.

Kakor bi ga puščoba ulice pomirila, je drugič zastavil vprašanje z mirnejšim glasom: »Imate morda prosto sobo?«

Na steni poleg omare je viselo dvanaest ključev. Tja je zastrmel neznančev pogled.

Gospa Begus je zatajila v sebi nerazumljivo razpoloženje, ki ga ji je vzbudil ta človek: »Imam v drugem nadstropju.«

»Koliko stane?«

»Petnajst frankov.«

Tujec je izvlekel iz žepa listnico in pomolil ženski bankovec za 50 frankov.

»Za prvo noč!« je pristavil in spravil drobšč v oguljeno listnico.

Gospa Begus mu je ponudila kos papirja in pero, ki ga je pomohila v neko mastno, oljnato črnilo.

»Izvolite napisati prijavo!«

Tujec se je zdrnil in jo pogledal prav v oči.

»Policija v zadnjem času pazi na tujce,« je pojasnila gospa Begus.

»Ah, policija.«

Mož je prijel pero in počasi napisal na papir: »Bernajoux Adrien, rojen 16. aprila 1904 v Saint Renouiru.«

»Napisati morate tudi, odkod prihajate,« je pripomnila gospodinja.

Mladi mož se je nekaj hipov zamislil. Nato pa je skomignil z rameni in napisal v prostor, ki je bil za to določen, ime nekega velikega južno-ameriškega mesta.

*

Gospa Begus je škilila skozi ključavnico in napeto prisluškovala korakom svojega gosta. Skozi mrka hotelska okna so prodirali prvi žarki zore in motno razsvetljevali dolgi in hladni hodnik.

»Se ni legel,« je pomislila gospa Begus in zadržala od neznanе bojazni. To noč je vstala že večkrat. Vsakokrat se je po prstih splazila k sobi, kjer je bil čudni gost, in oprezovala skozi ključavnico.

»Po mojem mnenju je ta človek nekaj za grešil in se sedaj skriva,« je govorila svojemu možu. Gospod Begus, ki je rad v miru spal, ni pripisoval mnogo pomena plahim besedam svoje žene. Bilo mu je pač vseeno, ali gost spi ali ne. Samo da ima on mir.

»Jaz pa pravim, da tu nekaj ni v redu,« je ponovila gospa Begus svoj sum.

Mož pa ji ni odgovoril. Pa saj ni mogel, ker je že ni več slišal.

Zjutraj je gospa Begus odšla na policijo.

»Prav nič takega niste povedali, gospa,« je govoril komisar, ki jo je sprejel, »da bi mogli proti vašemu gostu ukreniti kakšne korake. Ali morda lahko dvignete proti njemu kakšno stvarno tožbo? Ali ni plačal?« — »Ne, plačal je v redu.« — »Ali morda dela škandale?« — »Niti najmanjših.« — »Kaj tedaj?« — Gospa Begus ni izgubila svojega odpora. — »Gotova sem, da so podatki, ki jih je napisal na prijavo, nepravil. Nekdo ga preganja. To je povsem očitno.«

Policist je v naglici nekaj napisal v svojo beležko.

»Lahko odidete, gospa. Bomo že storili potrebno,« ji je zagotovil.

Čez nekaj časa je stopil sumljivi gost iz hotela. Po pločniku je nekdo korakal gori in dol. Ko je ugledal tujca, je stopil tesno k njemu. Njegov pogled se je prodirljivo zapil v oči plahega gosta.

»Vaša legitimacija?«

Hotelski gost se je zdrnil in se instinktivno

pripravil na beg. Toda ostal je nepremično.

»Končno je,« je vzdihnil. »Primito me. Bo vsaj konec.«

Detekliv ga je krepko prijel za roko: »Pojdite z menoj!«

»Grem, grem... Samo ne mučite me dolgo. Ne bom pobegnil. Pred šestimi leti sem pobegnil iz armade v Maroku. Od tedaj nisem še nobene noči mirno spal. Strašno je, če človek čuti, da ga preganjajo. Neprstan strah mu grebe v možgu in ga ne zapusti niti za hip. Vi ne veste, kako je to strašno. Ne, ne! Vi ne veste tega.«

*

Komisar je spustil telefonsko slušalo.

»Neverjetno!« je vzklilnil.

Tajnik ga je ošinil z radovednim pogledom. »Mislim onega vojnega begunca, ki smo ga zjutraj prijeli. Ni kriv, kakor sem pravkar zvedel.«

»Saj je priznal.«

»Je. Toda on sam ničesar ne ve. V hipu, ko je pobegnil, je že prispel odlok, da se ga odpusti iz armade. Vojno sodišče je odločilo v njegovo korist. Zaradi tega ni govora o begu iz vojske. Pomislite, kakšno življenje je živel nesrečnej pol njih šest let!«

Sam komisar je odprl vrata celice, v katero so zaprli begunca.

»Ne bojte se. Vi ste...«

Komisarju je zastala beseda v grlu. Oči so se mu od groze izbulile in zastrmel je v polteno.

Na tleh je ležal begunec — mrtev...

V Tripolisu bodo izstrelili vsemirsko raketo

Raketa bo vzletela 70 kilometrov visoko — Njeni polniki bodo: dva goloba in dve miši

V puščavi Tripolis v neposredni bližini oaze Misra gradi že precej časa znani ameriški učenjak Darwin O. Lyon svojo ogromno raketo, ki jo namerava spustiti v vsemirje.

Učenjak Darwin O. Lyon je svetovni javnosti že znan. Svoječasno se je silno dolgo pogajal z italijansko vlado, ki mu je naposled dovolila, da je na Monte Rosa pripravil vse potrebno za odstrel rakete. Toda takrat so se mu trije zaporedni poskusi ponesrečili. Pri zadnjem ponesrečenem poskusu je le za las manjkalo, da ni prišel ob življenje Lyonov pomočnik dr. Vogel, ko je eksplodirala steklenica, napolnjena z neko kislino. Kakor čujemo, dr. Voglu ta nesrečni slučaj ni vzel poguma, ker kljub temu še vedno dela skupno s profesorjem Lyonom, ki ga pri njegovih podjetjih zasleduje izredna smola. To pot je profesor Lyon trdno prepričan, da bo njegova ogromna raketa vzletela v višino 70 kilometrov nad zemljo. Pri gradbi svoje rakete je uporabljal prav vse ideje in izsledke moderne znanosti na tem polju.

Odstrel se bo izvršil s pomočjo smodnikovega naboja. Nekaj časa po prvi eksploziji bosta eksploziji še dveh nabojev, od katerih se bo ena izvršila s pomočjo tekočega svetilnega plina, tretjo pa bodo povzročili stisnjeni plini. Pri svoji raketi se je torej Lyon držal načela, da bo uporabljal v težkih zračnih plaštevah smodnik, v nekoliko redkejših tekoči

svetilni plin; ko pa bo raketa že v stratosferi, pa se bo gibal dalje s pomočjo stisnjenih plinov.

Zgornji del rakete vsebuje veliko množino prvovrstnih registriranih aparatov, katerim tudi silna vročina, ki se bo razvila pri odstrelu, ne bo škodovala. Poleg tega bo profesor Lyon spustil v vsemirje tudi živa bitja, in sicer dva goloba in dve miši, ki bodo torej prva zemeljska bitja, ki bodo dosegla višino 70 kilometrov, če jo bodo seveda.

Zgornji del rakete je opremljen tudi s padalom. To padalo se takoj avtomatično odpre, čim bo raketa dosegla svoj vrhunec in začela padati. Profesor Lyon upa, da bodo na ta način registrirani aparati, ki se nahajajo v raketi, prišli nepoškodovani nazaj na zemljo.

Če se bo profesorju Lyonu odstrel posrečil in če bodo registrirani aparati delovali v redu ter če bodo ti aparati prišli nepoškodovani nazaj na zemljo, kakor trdno upa neupogljivi učenjak, bo ta polet neprecenljivega pomena za znanost, ki se bavi z razmerami v stratosferi. Zakaj take višine do sedaj še ni dosegel noben registrirani aparat. — Profesor Piccard, ki je nedavno zbudil toliko senzacije s svojim drznim poletom, je, kakor znano, dosegel s svojim balonom višino 17 kilometrov. Profesor Lyon pa je trdno prepričan, da bo njegova raketa dosegla višino 70 kilometrov. Razmere, ki vladajo v tej višini, pa so znane skoraj povsem neznane.

Kralji po svoji milosti

Pariz, koncem julija.

Na pariški kolonialni razstavi manjka še en paviljon, in sicer tisti, ki bi bil posvečen nešteto pustolovcem, ki so se oklicali za kralja katerega izmed številnih otokov v Oceanu. Zivljenje nekaterih takih pustolovcev je res pestro in vredno, da se ga omeni:

Gospodar Marquinsel-otokov.

Proti koncu 18. stoletja se je razbila neka francoska ladja na koralnih otokih Marquinsel-otokov. Del moštva je utonil, nekatere pa so domačini ujeli in požrli. Živ je ostal le en sam morinar, Josip Kabris iz Bordeauxa, v katerega se je zagledala poglavarjeva hčerka. On je hotel dru-

gaga: vzel jo je in se sčasoma povsem prilagodil vsem navadam divjakov. Po enem letu je tekal okoli nag, se pridno učil jezika in največji umetniki plenena so tetovirali njegovo telo. Le na človeško meso se ni privajal. Idila je trajala do 1804. Novopečeni divjak je skoro pozabil svoj materni jezik. Nekega dne pa je pristal na otoku slavni ruski raziskovalec Krusenstern. »Kralj« je porabil to priliko, zapustil svoje deželo, ženo in 6 otrok ter z njim pobegnil. Preko Kamčatke je dospel v Petrograd, kjer je postal učitelj plavanja v mornarski šoli. Po Napoleonovih vojnah se je vrnil v domovino, kjer pa se je moral boriti z velikimi težavami. Nastopal je po raznih varijetih in pripovedoval svojo zgodbo. Umrl je v veliki revščini.

Maria I. kralj Sedanga

se je imenoval v resnici August Jean Baptist Maria David. Med francosko-nemško vojno leta 1870 je dobil križni častne legije, kar ga pa v njegovih pustolovskih željah ni zadovoljilo. Doživeti je hotel nove pustolovščine in je v to svrhu odpotoval v Indokino. Pustolovec je dospel v vasi plemena Sedangov in se kar meni nič, tebi nič oklical za njihovega kralja. Domačini, ki so se belcev bali, so mu sezidali pravcat lesen gradič, pokrit s slamo. Svoje prijatelje je imenoval za ministrskega predsednika. Kralj Sedangov je o zasedbi prestola obvestil francosko vlado in pariške liste ter naročil 1000 uniform za svojo gardo. Nekega lepšega dne pa so ga domačini napodili. Odpeljal se je ustavit na koralnih otokih Aorora, kjer je zahteval avdijenco pri predsedniku republike. Nato pa je posedal po kavarnah in prodajal naslove in redove svoje vladarske milosti. Ko mu jih je zmanjkalo, se je podal nazaj v Indokino, da bi si zopet osvojil svoj prestol, vendar je na poti tjakaj umrl.

Kralj v pižami in cilindru.

Bilo je to leta 1900. Sir Archibald Everett, eden izmed najbolj znanih bankirjev, se je podal s svojo jachto na potovanje okrog sveta. Pri tem se je ustavil na koralnih otokih Aorora, kjer je tedaj strahoval domačine kralj Bova Ka. Izredno lepo vedenje prišleca, posebno pa še bele črtaste hlače njegove pižame in njegov cilindar so kralju tako ugajali, da mu je čez tri dni ponudil svojo hčer za ženo in ga proglasil za prestolonaslednika. Po dveh letih je stari kralj umrl in Sir Archibald je postal kralj.

Tedaj je bila srečna doba. Domačini niso poznali niti vojne, niti davkov. Sir Archibald se je povsem dobro razumel z divjaki. Ob velikih slovesnostih se je oblekel v pižamo in si nataknil na glavo cilindar. Umrl je na otoku v krogu svojih številnih otrok. Njegovo truplo so pozneje prepeljali v domovino.

Predsednik republike Kunani.

Leta 1887. je bila Francija v prepiru z Brazilijo radi ozemlja Kunani na Guayani. Dokler je še trajal spor, ni bilo dotično ozemlje last nikogar. To priliko je porabil neki Jules Graux, ki je enostavno oklical Kunano za republiko, sebe pa za njenega predsednika. Pustolovec pa ni dolgo vzdržal v ondotni divjini in se je kmalu odpovedal naslovu in korist svojemu prijatelju. Bil je zelo podjeten in je, ko je prišel v Pariz, dal časnikarjem sledečo izjavo: »Ozemlje moje republike je večje kakor Francija. Obsega 625.000 kvadratnih kilometrov in 300.000 prebivalcev. Deželo upravlja 53 poverjenikov. Armada šteje 2500 mož. Vsega skupaj imamo 500 pušk.« Našli so se podjetni ljudje, ki so hoteli izrabiti navidezne naravne zaklade te dežele. Ustanovila se je akcijska družba s kapitalom 2 milijona frankov. Vsa zadeva pa se je končala s takim škandalom, da je moral predsednik republike Kunani izginiti iz Francije in o njegovi nadaljnji usodi ni več znanega.

Podmornica kot malična ladja za letala

Pri zadnjih manevrih angleškega brodovja je vzbudil veliko pozornost letalskih strokovnjakov poskus, da se tudi podmornica uporabi kot malična ladja za letala. Poskus se je povsem posrečil. Letalo je vzletelo s krova podmornice s pomočjo katapulte.

Velik osel. Zorko: »Oh, mama, kaj sem videl! Joško me je vzel s seboj v min in tam sem videl osla, ki je bil tak velik kot naš striček.« — Lizi: »O, kaj ne, mama, da Zorko zopet pretirava? Tako velikega osla, kakor je naš striček, sploh ni!«

LA PREMOG
Vam nudi najugodnejše trgovine s kurirami
FRANC SLOVSA
Ljubljana, Kolesarska ulica 19
Cene solidne, postrežba točna!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Špecerijsko in kolonialno blago. umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Najnovejši

"SACHS"-motorji

Din 495 00

dvokolesna, otroški vozički, šivalni stroji, posamezni deli, pnevmatika. Ceniki franco. Najnižje cene.

"TRIBUNA" F. B. L.

Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica »Union«-a, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvi, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe.
- b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživljenje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

SESTO POGlavJE.

Rdeče morje.

Dne 29. januarja je polagoma izginjal na obzoru otok Ceylon in »Nautilus« se je hitrostjo 20 milj na uro plul po onem labirintu kanalov, ki loči Maladive od Lakadivov. Imeli smo že 16.220 milj za seboj. Drugega dne je naša podmornica, ki je plula zdaj po popolnoma odprtem morju, vzela smer na severo-severozapad in krmarila proti Omanovemu morju, ki tvori vhod v Perzijski zaliv. Nisem si mogel predstavljati, kaj kapitan išče v tej zagati, iz katere ni izhoda. Pripluli smo do Maskata, najvažnejšega mesta Omanove dežele, kojega hiše jako fantastično leže na sivih skalah kakor jata belih golobov. Toda lepi prizor je kmalu izginil očem, ker se je »Nautilus«, ki ni prekorajčil obratnika raka, potopil pod gladino. Okrenil se je popolnoma v jugovzhodno smer in plul mimo hadramautske obali, dokler ni privozil v Adenski zaliv, ki popolnoma sliči lijaku, kateri je vtaknjen v vrst steklenice Bab el mandebske ožine, in skozi katerega se izlivajo vode Indskega oceana v Rdeče morje.

6. februarja smo zagledali mesto Aden, ležeče na rtiču, ki je z arabsko celino zvezan po zemeljski ožini podobno kakor Gibraltar. Angleži, ki so Aden zasedli leta 1839, so ga kakor Gibraltar utrdili. Bil sem prepričan, da bo kapitan zdaj ladjo okrenil na jug, zakaj takrat se ni morsk kanal vezal Rdečega

morja s Sredozemskim. Toda zgodilo se je čisto drugače, kakor bomo videli.

Bližali smo se najožjemu mestu Bab el Mandeba, kar pomeni »vrata solz«. Ta »vrata« so dolga 52 km, široka so pa 20 milj. »Nautilus« je preplul ožino v eni pičli uri, ker je vozil z največjo brzino. Ker je podmornica plula pod vodo, nisem videl otoka Perima, ki so ga Angleži utrdili, da varuje ta važni prehod v Indijo. »Nautilus« se ni maral kazati, ker skozi to ožino vedno plove veliko ladij vseh mogočih prevoznih družb. Okoli poldneva smo bili v Rdečem morju.

To morje, sloveče po prehodu Izraelcev, je le redko kdaj osveženo po dežju. Nobena reka se ne izliva vanj. Zaradi prekomernega izhlapevanja ne prestanto upada, kakor da bi ga izsesavale ogromne sesalke, tako da vsako leto izgubi vodno plast, visoko poldrugi meter. Za časa Ptolomejev in rimskega cesarstva je bila to največja prometna cesta sveta. Danes meri 2600 kilometrov v dolžino in povprečno 240 kilometrov v širino. 8. februarja smo se približali mestu Mokki, ki je bilo nekdaj mogočna turška trdnjava, ki pa danes čedalje bolj propada. Nato smo se okrenili nekoliko na severozapad, da plovemo ob zapadni afriški obali, ki je globlja od arabske. Tu smo, vozeč se pod gladino morja, opazovali skozi naša lečnata okna v popolnoma prozorni vodi koralne grmове, ki so se svetili v najčudovitejšem blesku. Ko smo se potopili globlje, so zasvetili žarometi »Nautilusa«, tako da je prizor postal še bolj lepote. Nato je ladja krenila zopet proti arabski obali, kjer so koralni stvori še zanimivejši. Tu tvorijo kilometre in kilometre daleč cele gozdove!

Pluli smo v globini osem do devet metrov počasi, da smo lahko napasli oči ob teh čudeših narave.

9. februarja smo pasirali najširše mesto Rdečega morja med Suakimom na zapadni in Kvonfodahom na vzhodni obali; tu znaša njegova širina 190 milj. Opoldne je prišel kapitan Nemo na vrhni krov, kjer sem se jaz nahajal že od jutra. Ko me je zagledal, je stopil izredno dobre volje k meni, mi ponudil cigaro, in začel kramljati:

»Kako se vam dopade Rdeče morje, gospod profesor? Ali ste se zadosti nagledali njegovih rib in koralj?«

»Sem, kapitan. »Nautilus« je pač najizvrstnejše sredstvo za taka opazovanja.«

»Da, obenem pa se mu ni treba bati nobenih viharjev ne nevarnih tokov in čeri Rdečega morja.«

»Spominjam se, da so se že stari narodi tega morja neizrečno bali.«

»Arabski geograf Edrisi pripoveduje, da se je na njegovih plitvinah razbilo nebroj ladij in da se ponoči sploh nobena ladja ni upala pluti po njem.«

»Se mu pač ni sanjalo o taki podmornici kot je naša!«

»Seveda,« se je nasmehnil kapitan, »pa saj se še našim sodobnikom o njej ne sanja! Koliko časa bo še rabilo človeštvo, da konstruira tako ladjo, kakor je moj »Nautilus!«

»Imate prav, kapitan, vaša ladja je pretekla čas za eno stoletje. Kakšna nesreča, da bo ta skrivnost šla v grob s svojim iznajditeljem!«

Kapitan Nemo na to ni odgovoril. Po malem odmoru je zopet začel:

»Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: IZPROB GOLICE, 30 Din. vez. 42 Din. — 30. zvezek: Šteinkov: NA POLJU SLAVE, 28 Din. vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conn Doyle: IZOBILJENI SVET (The Lost World), 28 Din. vez. 40 Din. — 32. zvezek: Remond: ZAGOSTRI ZVONOVI, 28 Din. vez. 40 Din. — 33. zvezek: Briggles: NA POMOR, 30 Din. vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel: CIRKUSKI OTOR, 28 Din. vez. 40 Din.